

FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Supplement til Præster i folkekirken 2023 - Tal og tendenser

FOLKEKIRKEN

SKT. MARKUS KIRKEPLADS 1, 1. • DK-8000 AARHUS C • +45 5858 3000 • FUV@KM.DK • WWW.FKUV.DK
EAN.NR. 5798 000 84 23 42 • CVR.NR. 25 96 18 38

Forfatter: Bjarke Schønwandt Mortensen

© Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, København

FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter
Skt. Markus Kirkeplads 1,1.
8000 Aarhus C
www.fkuv.dk

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. Ansøgere og optag på teologiske bacheloruddannelser.....	4
3. Optag på Pastorseminariet	8
4. Introduktion til årsværk.....	9
4.1 Samlet antal årsværk.....	9
4.2 Samlet antal årsværk for brug af emeritipræster	11
4.3 Samlet antal årsværk eksklusiv lokalfinansierede præster	13
4.4 Lokalfinansierede årsværk.....	15

Liste over figurer

Figur 1: Antal ansøgere til de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne	4
Figur 2: Antal 1. prioritets ansøgere til teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne.....	5
Figur 3: Optaget på de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne.....	6
Figur 4: Bachelortilgang fordelt på universiteterne.....	7
Figur 5: Antallet af attesterede fra Pastorseminariet.....	8
Figur 6: Total mængde årsværk i folkekirken inklusiv lokalfinansierede præster	9
Figur 7: Årsværk i folkekirken inklusiv lokalfinansierede præster fordelt på stifter	10
Figur 8: Emeritiårsværk over tid.....	11
Figur 9: Emeritiårsværk fordelt på stifter	12
Figur 10: Præsteårsværk i folkekirken ekskl. lokalfinansierede præster.....	13
Figur 11: Præsteårsværk i folkekirken ekskl. lokalfinansierede præster fordelt på stifter	14
Figur 12: Lokalfinansierede årsværk over tid	15
Figur 13: Antal lokalfinansierede årsværk over tid fordelt på stifter.....	15
Figur 14: Andel lokalfinansierede årsværk fordelt på stifter over tid (i procent).....	16

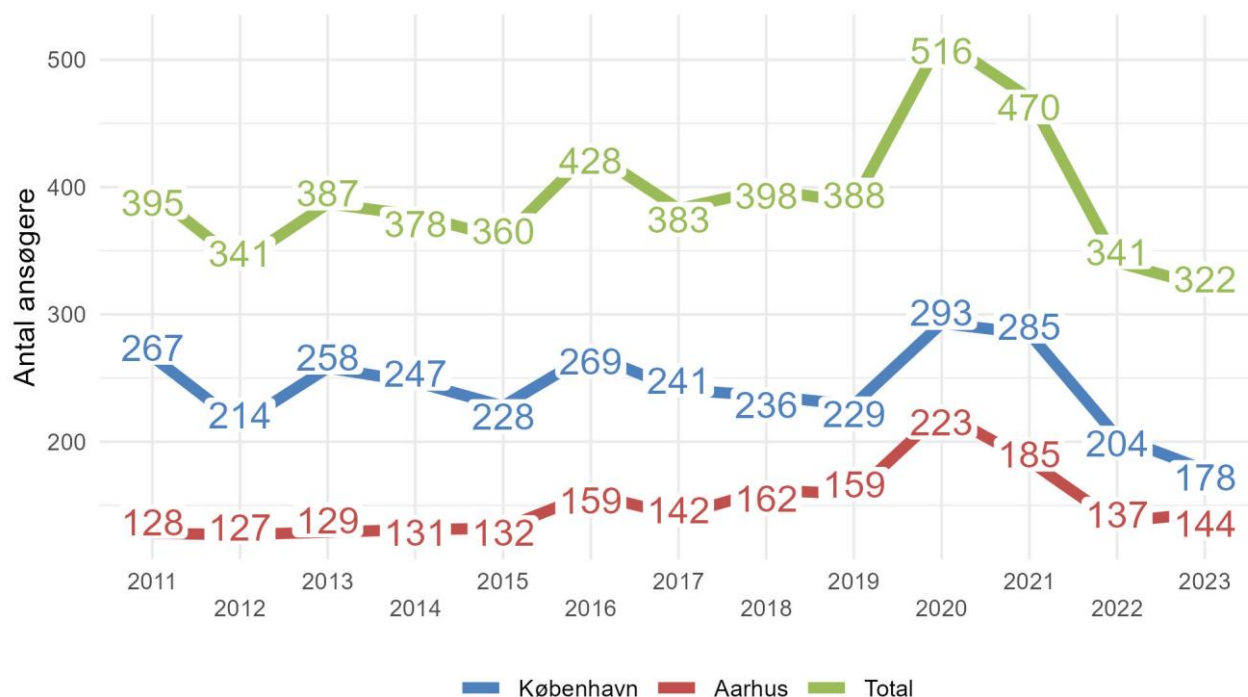
1. Indledning

Dette er et supplement til rapporten *Præster i folkekirken – Tal og tendenser 2023*. Supplementet følger op på ansøger- og optagelsestallene på teologistudierne og optaget på Pastorseminariet, som opgøres efter sommerferien, og som derfor ikke kommer med i den årlige udgave af *Præster i folkekirken*, som udgives i foråret. I år indeholder supplementet også antallet af præster opgjort i årsværk. Det var ikke muligt at få disse statistikker med i *Præster i folkekirken – Tal og tendenser 2023*, hvorfor de er med i dette års supplement.

2. Ansøgere og optag på teologiske bacheloruddannelser

Figur 1 viser, at der i alt var 322 ansøgere til de to teologiske bacheloruddannelser i 2023¹, hvilket gør det til året med det laveste antal ansøgere, vi har i vores data. Det er værd at bemærke, at faldene i 2022 og 2023 kommer på baggrund af to år med usædvanligt mange ansøgere, hvilket betyder, at antallet af ansøgere har været usædvanligt siden 2020. Fra 2011 til 2019 var der gennemsnitligt 384 ansøgere.

Figur 1: Antal ansøgere til de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

¹ Antallet af ansøgere inkluderer alle ansøgere, herunder ansøgere, der ikke opfylder uddannelsens adgangskrav eller selv har annulleret ansøgningen. Kilde: <https://ufm.dk/uddannelse/statistik-og-analyser/sogning-og-optag-pa-videregaende-uddannelser/grundtal-om-sogning-og-optag/kot-hovedtal/hovedtal-2022.pdf>

Figur 2 viser, at det oftest er omkring halvdelen af ansøgerne, der har teologi som deres 1. prioritet, hvilket betyder, at den anden halvdel har haft et andet fag som deres 1. prioritet, men stadig har ønsket teologi i et eller andet omfang. Udviklingen i antallet af ansøgere og 1. prioritets ansøgere følger hinanden tæt.

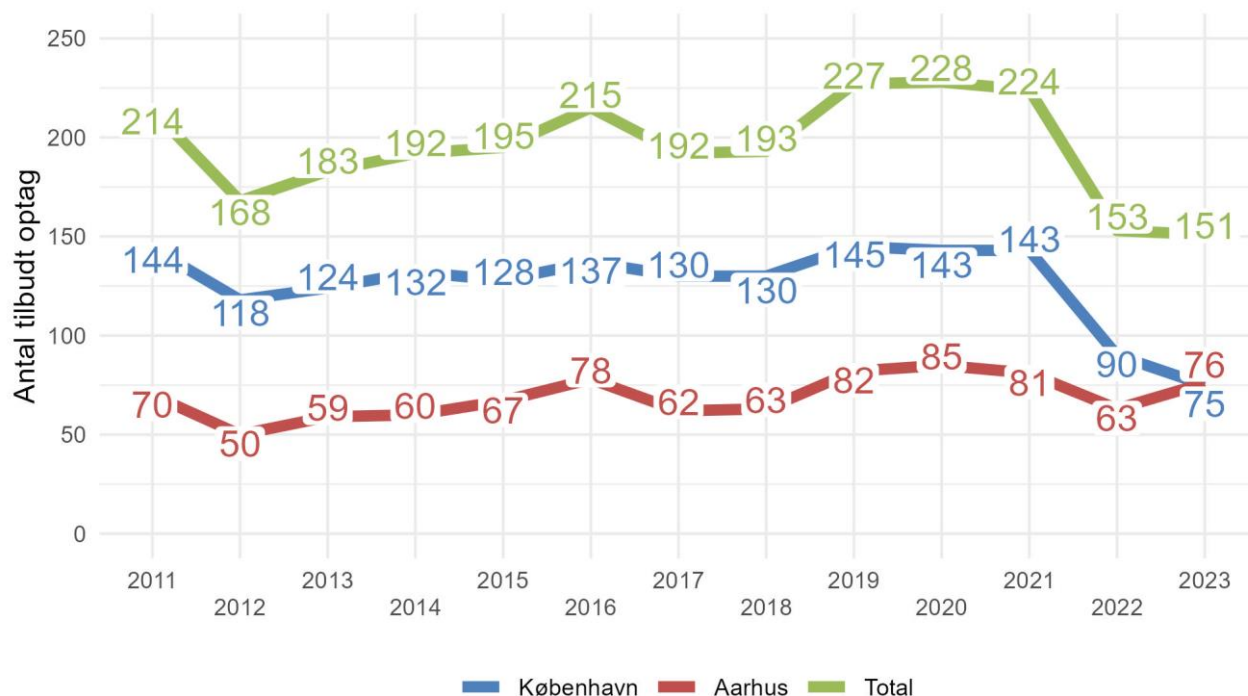
Figur 2: Antal 1. prioritets ansøgere til teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Figur 3 viser, hvor mange der blev optaget på uddannelsen fordelt på tid. Optagelse fortæller alene, hvor mange personer universiteterne giver lov til at starte på uddannelsen, men statistikken siger ikke noget om, hvor mange der så faktisk vælger at starte. Nogle dukker aldrig op, og nogle falder fra tidligt i uddannelsesforløbet. Derfor kan vi først med sikkerhed sige noget om, hvor mange der er påbegyndt deres uddannelse senere i 2023². I 2023 optog universiteterne tilsammen 151 studerende, hvilket er 2 færre end i 2022, men lige som med antallet af ansøgninger kommer dette efter et betragteligt fald fra 2021 til 2022, hvor antallet af optagne faldt fra 224 til 153.

Figur 3: Optaget på de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne

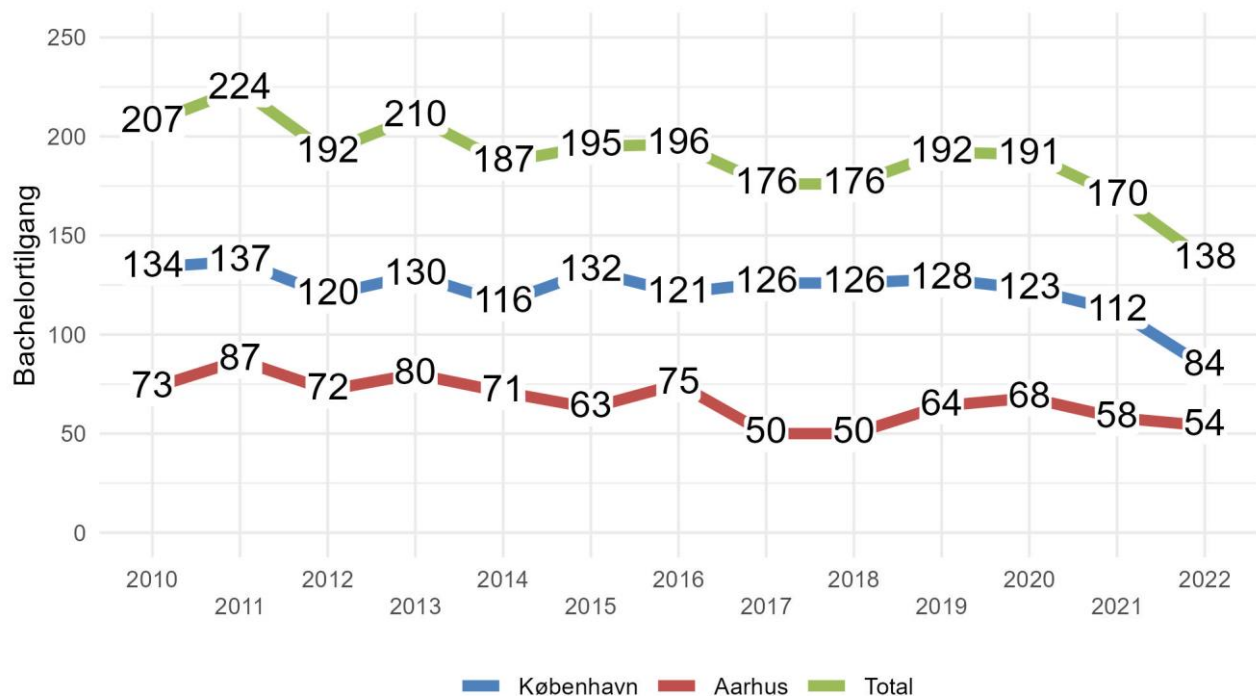
Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

² Tilgangen defineres mere præcist som antallet af studerende, der starter i tiden fra d. 1. oktober året før til d. 30. september det valgte år.
Kilde: <https://datavarehus.ufm.dk/pdf-dokumentation/dokumentation-om-tal-om-de-studerende.pdf>

Statistikken, for hvor mange der starter deres uddannelse, kaldes *tilgangen* til uddannelsen. Figur 4 viser tilgangen til bacheloruddannelserne fra 2010 til 2022³, altså hvor mange som faktisk er startet på uddannelsen. Da statistikken først opgøres senere i 2023, kan vi ikke præsentere disse tal i dette supplement. Men vi medtager tallene op til 2022 for at vise, hvordan udviklingen har set ud. Antallet af optagne og tilgangen er ikke langt fra hinanden, og generelt ligger tilgangen lidt under antallet, som bliver optaget. Vi vil derfor forvente, at det samme gør sig gældende i 2023.

Der er ikke systematiske undersøgelser af, hvorfor antallet af optagne og tilgaaede er faldet, men i *Præster i folkekirken 2023* beskriver vi to forhold, som kan have haft direkte indflydelse på udviklingen. Den første er, at i 2022 indførte universiteterne et minimumsgennemsnit på karakteren 6 for at læse teologi. Yderligere blev de fra samme år pålagt en regionalisering og dermed udflytning af studiepladser. På Københavns Universitet har dette udmøntet sig i en nedskæring af studiepladser på teologi frem mod 2030.⁴

Figur 4: Bachelorertilgang fordelt på universiteterne

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets datavarehus

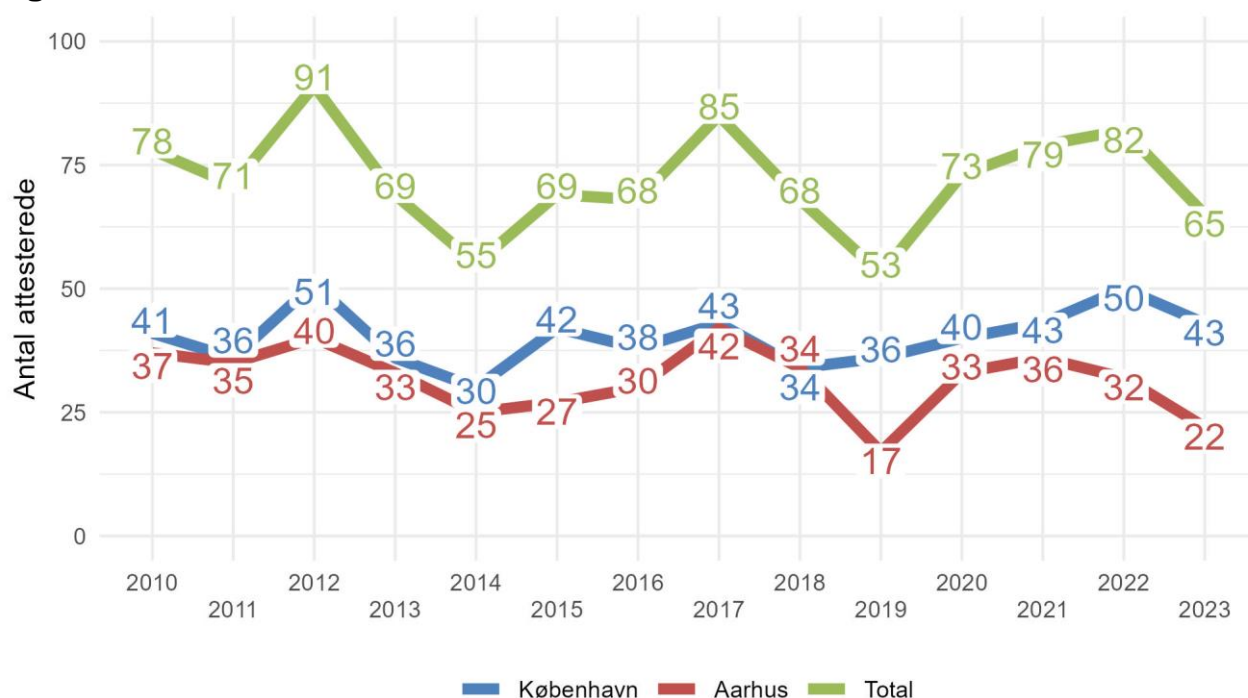
³ Figur 2 er hentet fra rapporten *Præster i folkekirken – Tal og tendenser 2022*.

⁴ 3 Kilde: <https://ufm.dk/lovstof/politiske-aftaler/aftale-om-flere-og-bedre-uddannelsesmuligheder-i-hele-danmark/bedremuligheder-for-uddannelse-i-hele-danmark/implementering-af-flere-og-bedre-uddannelsesmuligheder-i-hele-danmark>

3. Optag på Pastorseminariet

I hele 2023 blev der optaget 22 studerende på Pastorseminariet i Aarhus og 43 studerende i København, altså blev der optaget 65.⁵ Da uddannelsen på Pastorseminariet er kort og har et lavt frafald, er optaget et godt estimat på, hvor mange Pastorseminariet attesterer i 2023, og i det følgende antager vi, at de alle bliver attesterede. Tager man højde for fald og stigninger er udviklingen fortsat stabil. Antallet af attesterede svinger omkring 72 attesterede +/- 10 attesterede. Fra 2022 til 2023 faldt antallet med 82 til 65, hvilket svarer til et normalt udsving i statistikken.

Figur 5: Antallet af attesterede fra Pastorseminariet

Kilde: Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

⁵ Disse tal er indhentet i starten af semestret på Pastorseminariet, hvor de øvrige tal er hentet efter, at de studerende har gennemført uddannelsen. De nyeste tal kan derfor ændre sig i tilfælde af, at nogle studerende ikke påbegynder eller gennemfører deres uddannelsesforløb.

4. Introduktion til årsværk

I det følgende ser vi nærmere på, hvor mange præster folkekirken har ansat målt i årsværk. Fra Præster i Folkekirken 2023 ved vi, at folkekirken i 2022 havde 2222 præster ansat. Her tæller vi både fastansatte, vikarer, provster og emeritipræster med. Årsværk er en statistisk enhed, der samler deltidsstillinger til fuldtidsstillinger og lægger dette tal sammen med antallet af fuldtidsstillinger. Dette giver den fordel, at man får indsigt i, hvor meget arbejdskraft der egentligt er til rådighed. Folkekirken får en række årsværk refunderet af det offentlige i forbindelse med barsel, sygdom m.v. Disse årsværk ser vi bort fra i det følgende, da de ikke beskriver, hvor mange årsværk folkekirken finansierer og har i arbejde. Endelig vil vi tilføje, at vi medtager lokalfinansierede præster, men ikke præster, som er ansat i frimenigheder, valgmenigheder e.l., da de er ansat af deres menigheder og ikke af folkekirken.

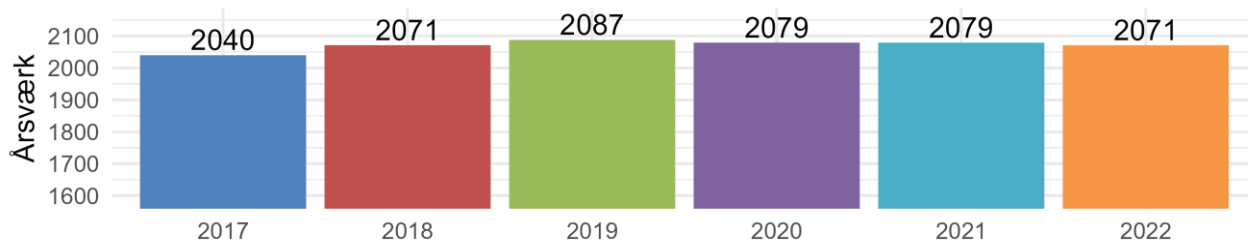
Opsummeret finder vi følgende:

- Fra 2007 til 2022 har det samlede antal årsværk ligget relativt stabilt omkring 2.070.
- Mængden af årsværk finansieret af fællesfonden og finansloven ligger under det normerede på 1.993,8. I 2022 var der ansat 1.943 præster på denne ordning.
- Antallet af lokalfinansierede årsværk er steget alle år fra 2018 til 2022, og er i 2022 på sit højeste med 127,8 årsværk.
- De 3 stifter, hvor de lokalfinansierede præster udgør mest, er i Aarhus Stift (11,4 %), Roskilde Stift (7,8 %) og Haderslev Stift (7,4 %). I alle andre stifter udgør de lokalfinansierede mellem 0,8 % og 6,4 %.
- Fra 2017 til 2022 udgjorde emeritiårsværk 1,8 % af de samlede årsværk. I 2022 var der sammenlagt 33,2 emeritiårsværk.

4.1 Samlet antal årsværk

Figur 6 viser folkekirkens samlede antal præster inklusiv de lokalfinansierede præster. Den samlede mængde årsværk er relativt stabilt fra 2018 til 2022 omkring 2.070 årsværk. Internt mellem stifterne har forholdene dog ændret sig.

Figur 6: Total mængde årsværk i folkekirken inklusiv lokalfinansierede præster

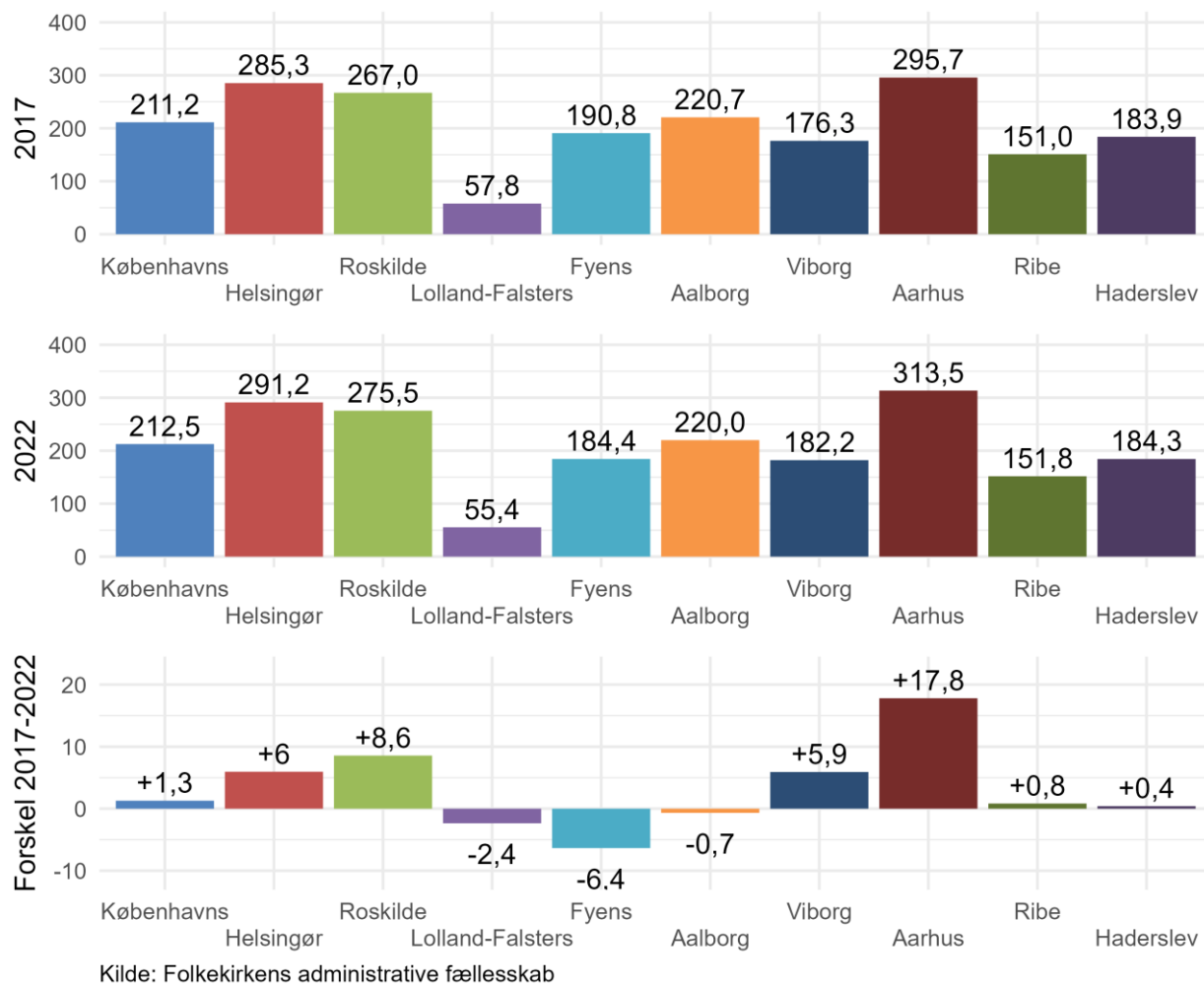

Kilde: Folkekirkens administrative fællesskab

Ifølge figur 7 er det Aarhus Stift, som har oplevet den største vækst i antallet af årsværk fra 2017 til 2022. Denne udvikling er primært båret af en stigning i antallet af lokalfinansierede præster, som er vokset med 10,3 årsværk fra 2017 til 2022, se figur 6. Udover Aarhus stift har Roskilde Stift, Viborg Stift og Helsingør Stift ligeledes set stigninger, om end ikke i samme omfang som Aarhus Stift. Fyens Stift, Lolland-Falsters Stift og Aalborg stift har alle oplevet en nedgang i, hvor mange årsværk præster de har ansat. Fordelingen af præstestillinger bliver primært styret af en fordelingsnøgle, som er

forhandlet internt mellem biskopperne. Fordelingsnøglen omfatter dog ikke de lokalfinansierede præster, som er ansat i stifterne.

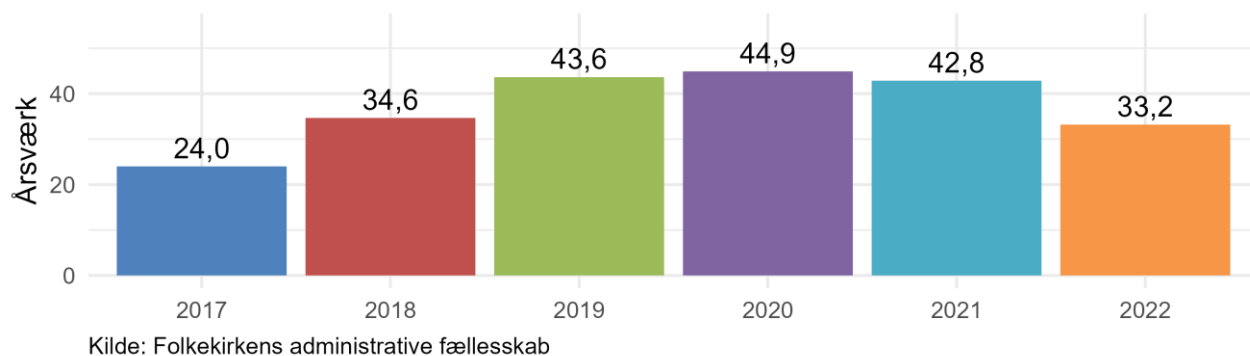
Figur 7: Årsværk i folkekirken inklusiv lokalfinansierede præster fordelt på stifter

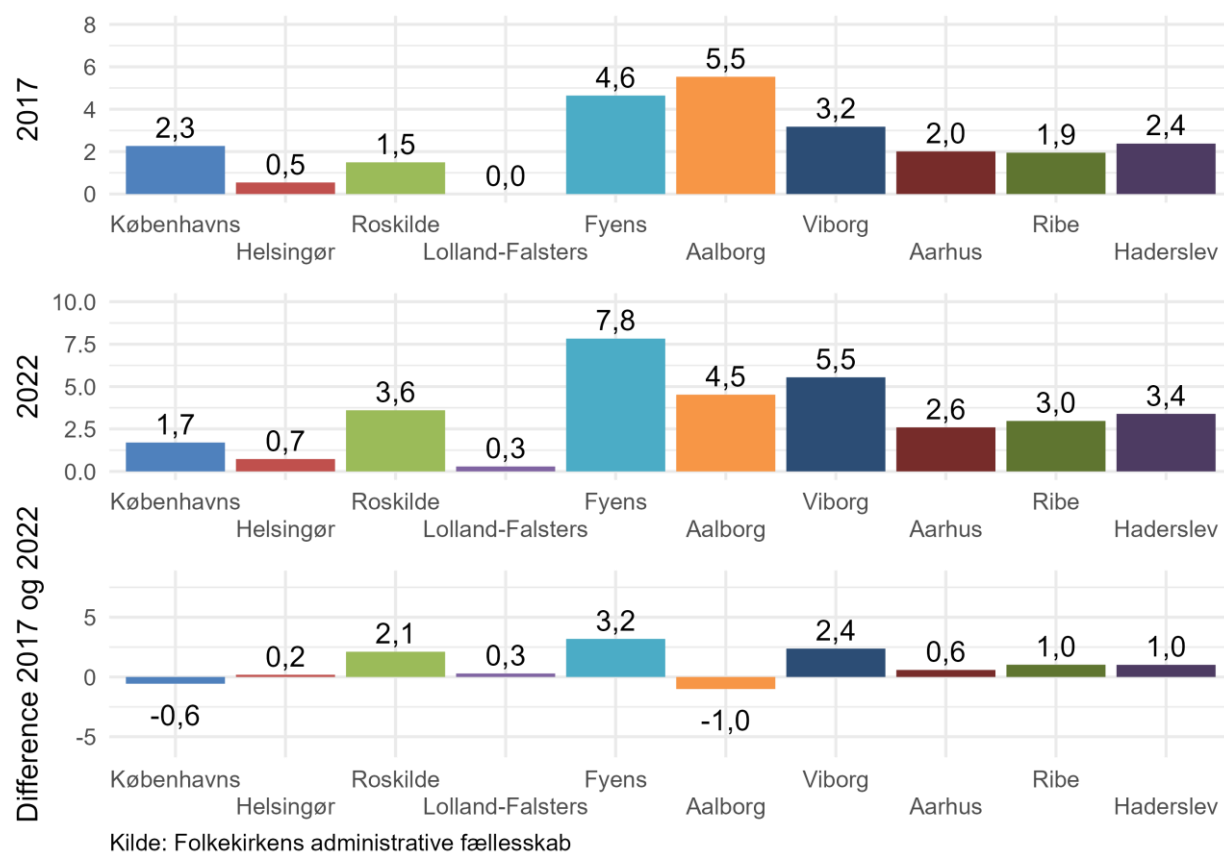
4.2 Samlet antal årsværk for brug af emeritipræster

Emeritipræster er præster i pensionsalderen, der vælger at blive ansat i en præstestilling. Disse kan tage enkelttjenester som fx en begravelse eller blive ansat fx i et vikariat. Emeritipræster har været stigende brugt indtil 2020, hvor 44,9 emeritiårsværk var ansat, hvilket vil sige 2,2 % af det samlede antal årsværk. Herfra har der været en nedgang, og i 2022 var der ansat 33,2 emeritiårsværk, hvilket var 1,6 % af det samlede årsværk. I 2022 havde Fyens Stift 7,8 emeritiårsværk, hvilket er det højeste blandt stifterne. Viborg Stift havde næstflest med 5,5 emeritiårsværk efterfulgt af Aalborg med 4,5 årsværk. De øvrige stifter lå mellem 3,6 og 0,3 årsværk.

Figur 8: Emeritiårsværk over tid

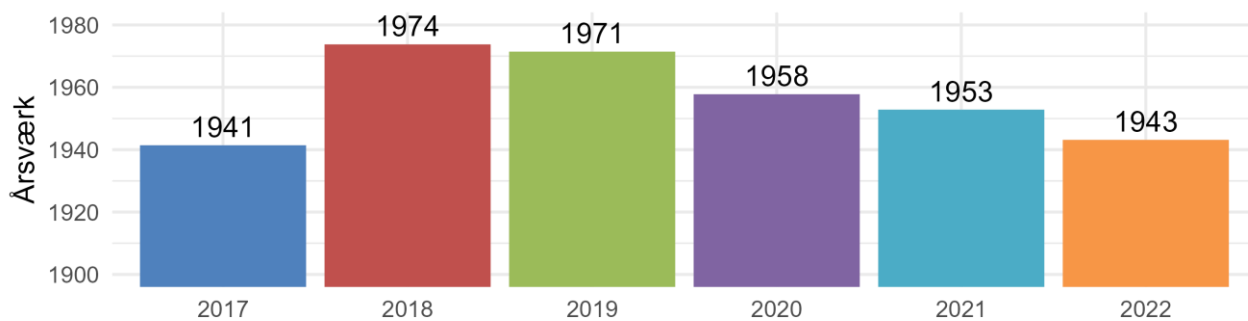
Figur 9: Emeritiårsværk fordelt på stifter

4.3 Samlet antal årsværk eksklusiv lokalfinansierede præster

I det følgende ser vi bort fra antallet af lokalfinansierede præster og har alene fokus på antallet af præsteårsværk ansat via fællesfonden og finansloven. Dette antal årsværk er fastsat ved lov, og der er normeret 1.892,8 årsværk, herudover er der 101 præstestillinger, som er fuldt finansieret af fællesfonden⁶, hvilket giver i alt 1.993,8 stillinger. Nedenstående figur viser, at folkekirken ikke har ansat op til det normerede antal. Vi har ikke komplette undersøgelser af årsagerne til dette, men noget af forklaringen kan findes i, at nogle stillinger er vakante ifm. opsigelse og ansættelse, o.l. Vakante stillinger kan også være et udtryk for, at stillingerne står ledige grundet problemer med at få ansat præster. I *Præster i folkekirken 2023* viste vi, at der længe har været præstestillinger, som bliver genopslået og dermed er ubesatte.

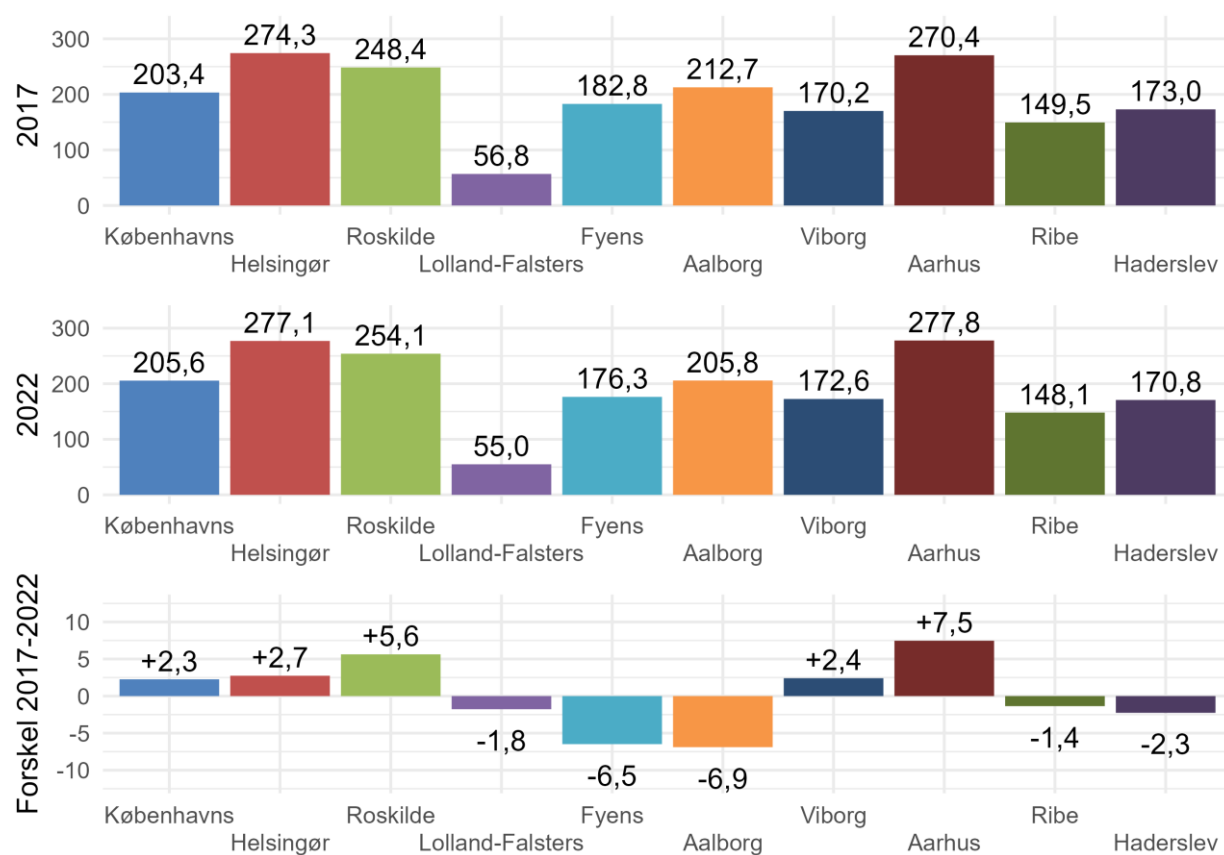
Figur 10: Præsteårsværk i folkekirken ekskl. lokalfinansierede præster

Kilde: Folkekirkens administrative fællesskab

⁶ Årsværksnormeringen fremgår af bekendtgørelse af lov om folkekirkens økonomi, LBK nr. 424 af 19. april 2023 § 20 stk. 2, hvor der er normeret 1892,8 stillinger (40/60-præster), hvortil kommer 101 fællesfondspræstestillinger. Stillinger og årsværk er fordelt mellem landets 10 stifter efter aftale mellem Kirkeministeriet og biskopperne. Årsværksforbruget af statsligt medfinansierede præster i 2022 var 1.844,6, og forbruget af fællesfondspræster var 98,5. Hertil kommer, at der i 2022 har været yderligere 127,9 årsværk, der er finansieret af de lokale kasser. Kilde: rapport 2022 for folkekirkens fællesfond, s. 35. Hentet august 2023.

Figur 11: Præsteårsværk i folkekirken ekskl. lokalfinansierede præster fordelt på stifter

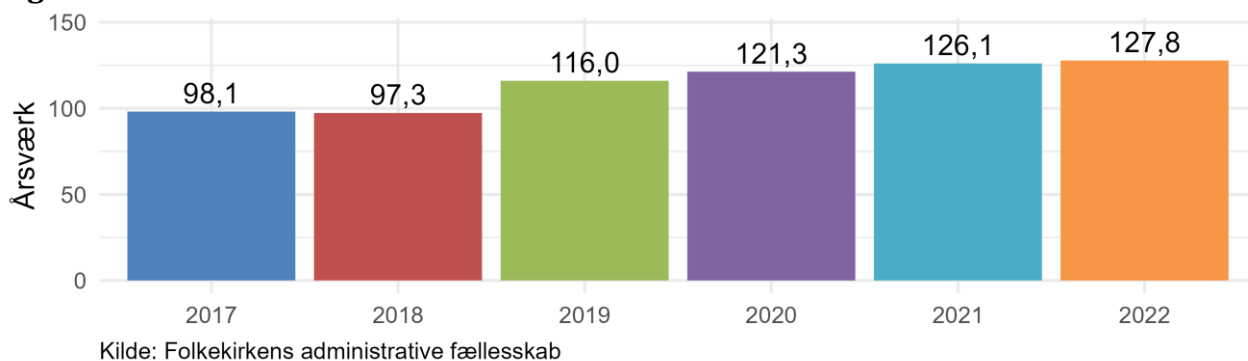

4.4 Lokalfinansierede årsværk

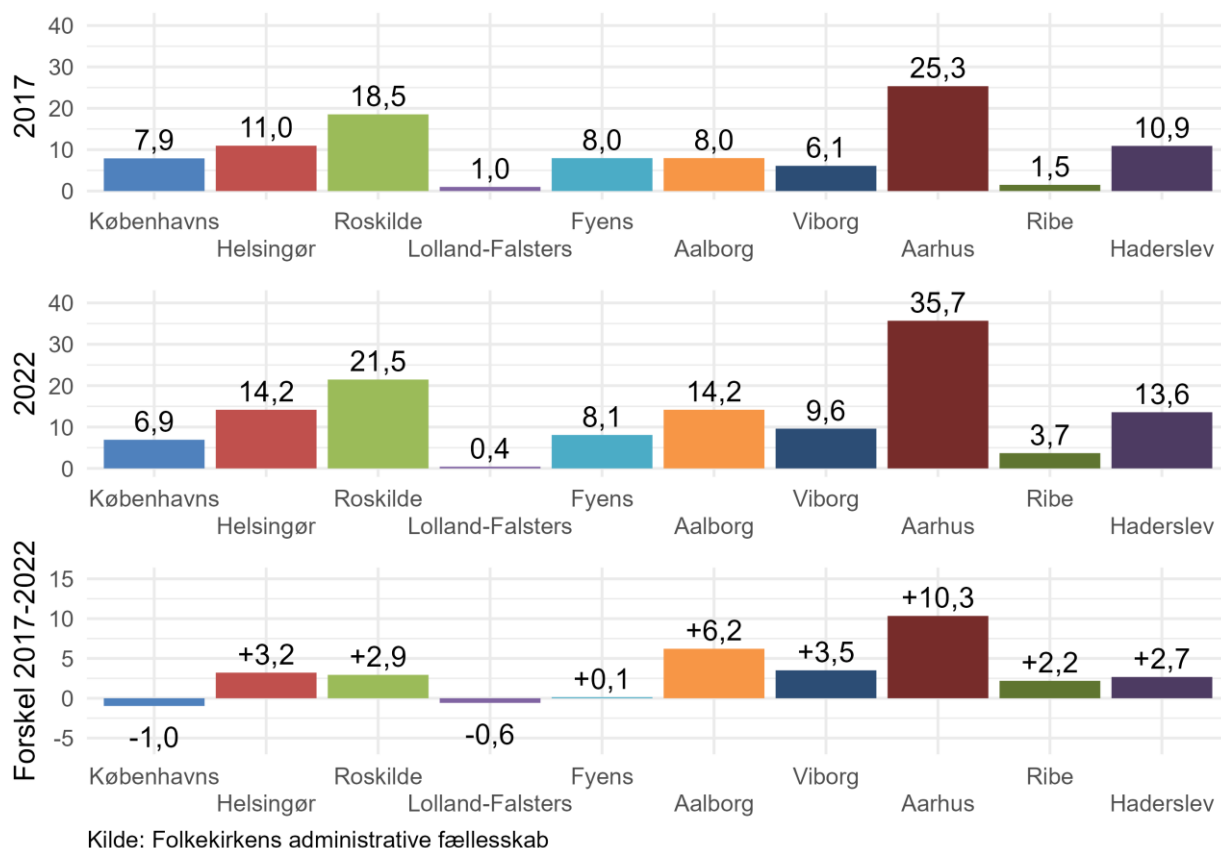
En række sogne finansierer selv præstestillinger. Fra 2017 til 2022 har dette været stigende. Aarhus Stift, Roskilde Stift, Aalborg Stift og Helsingør Stift er de stifter, som har mange lokalfinansierede årsværk. Fra 2017 til 2022 er det særligt Aarhus Stift og Aalborg Stift, som har drevet væksten i antallet af lokalfinansierede årsværk.

Sidste kolonne i figur 12 viser, at de lokalfinansierede årsværk i 2022 udgjorde 6,2 % af årsværkene, hvilket er en stigning på 1,4 procentpoint fra 2017. Det er særligt Aarhus Stift og Aalborg Stift, som har stået for denne stigning. I Københavns Stift og Lolland-Falsters Stift fylder lokalfinansierede præster mindre i 2022, end de gjorde i 2017.

Figur 12: Lokalfinansierede årsværk over tid

Figur 13: Antal lokalfinansierede årsværk over tid fordelt på stifter

Figur 14: Andel lokalfinansierede årsværk fordelt på stifter over tid (i procent)

